

tion af 16de Februar 1869, da der nemlig blev Spørgsmaal om det Bejarbejde, der kan paalægges jordløse Husmænd og Indsiddere; ved denne Resolution afgøres dette Spørgsmaal saaledes, at dertil kan ikke henregnes nogen af den Klasse Folk, jeg her nævnte, de ere udenfor, fordi de i Lovgivningen ikke betragtes som jordløse Husmænd. En anden ministeriel Resolution har i Modsetning dertil henregnet Aftægtsmænd til denne Klasse, for saa vidt angaar Forpligtelsen til Bejarbejde. Overfor denne Lovs Anvendelse have vi derfor valgt ganske den samme Fremgangsmaade, at henholde os til Betegnelsen jordløse Husmænd og Indsiddere og i Tvivlstilfælde overladt det, som det hedder i vort Lovforslags § 4, til Amtsrådet at afgøre, om den vedkommende Person kan henregnes til denne Klasse og som saadan komme til at nyde godt af Lovens Bestemmelser, eller ikke. Væde Medlemmer ville straks herved bemærke, at vi derved med det samme komme udover de overordentlig store Vanstigeligheder, som forfællige Talere her have gjort gældende, idet Loven skulde vælte en Byrde paa Kommunerne, der var i høj Grad ulige fordelt. Man har henvist til Eksempler som Sundbyerne paa Amager, Esbjerg og andre saadanne mere erhvervsdrivende Centrer i Landet, hvis Arbejdskraft ikke særlig er henvist til Landbruget, og ment, at saadanne Kommuner ville blive aldeles forfordelte med de overordenlig store Byrder, som herefter vilde paahvile dem. Dette vilde være ganske rigtig, men det ligger altsaa ganske udenfor dette Lovforslags Omraade, thi det er jo klart, at naar vi henholde os til, hvad der er Lovforslagets Hensigt, nemlig at komme Landarbejderens til Hjælp, saa rækker Forslaget heller ikke videre. Man vil altsaa se, at man derved kommer til at faa netop et Grundlag for at faa denne Sags Fordeling paa Kommunerne ordnet saaledes, at det paa Forhaand kan siges og vides, at det vil komme til at falde omtrent ligeligt over hele Landet. Landbruget har nemlig i ingen Gaa forfællige Krav, eller ingen væsentlig forfællige Krav til Arbejdskraften; altsaa enhver Kommune har i Forhold til sit Areal omtrent det samme Antal Landarbejdere i sin Tjeneste, og man vil altsaa se, at Fordelingen imellem Kommunerne vil ikke kunne komme til at spille nogen særdeles stor Rolle, for saa vidt man frøgter for en meget ulige Fordeling af Byrden. Smidlertid skal jeg dog gøre opmærksom paa, at der ganske vist vil paa Landet mange Steder opstaa Tvivlstilfælde, thi de Herrer, som ere kendte paa Landet, vide, at mangen en Arbejder paa Landet er ikke udelukkende henvist til at søge sit Erhverv

ved Haandværk, Fabrikdrift, eller hvad det nu er, men ogsaa delvis som Landarbejder. Det ere jo alle, som kende Landet, meget godt fortrolige med, og de ville med det samme kunne se, at det ikke vil være muligt paa Forhaand at træffe afgørende Regler for, hvor Grænsen i saa Henseende skal drages. Der maa finde et Støn Sted der, og vi se ikke rettere, end at den Autoritet, der nærmest er kaldet til at drage denne Grænse for et større Omraade, vil være Amtsrådet, hvilket altsaa er foreslaaet i § 4. Smidlertid har jeg ikke — og jeg antager heller ikke min ærede Medforslagsstiller — noget imod, at der tilføjes Lovforslaget saadanne Bestemmelser, der kunde være et Fingerpeg for Amtsrådet i dets Afgørelse, i Retning af, at det selvfølgelig ikke er Meningen, at fordi en Landarbejder delvis ernærer sig ved lidt Skomageri eller lidt Haandværk af en eller anden Art, skulde han derfor være udelukket fra at nyde godt af Lovens Bestemmelser; der maa et Støn afgøre, om den paagældende kan siges at søge sit Erhverv ved Landarbejde, og i saa Fald kommer han ind under Loven, i modsat Fald ikke. Jeg er overbevist om, at ville vi ikke ved Lovens Gennemførelse baade i Rigsdagen og i det praktiske Liv støde paa uoverkommelige Vanstigeligheder, ere vi nøbte til at blive staaende paa dette Grundlag, hvormeget vi end kunne ønske at gaa videre. Forslagsstillerne vilde utvivlsomt have sat overordentlig stor Pris paa at kunne have udstrakt Omraadet videre og særlig ogsaa at kunne have medoptaget Købstadarbejdere og andre Arbejdere altsaa, der væsentlig leve af andet end Landarbejde. Men med Hensyn til Spørgsmaalet om Købstadarbejdere skal jeg straks gøre nogle Bemærkninger, som ville vise, hvor overordentlig store Vanstigeligheder vi derved ville komme ind paa. For det første er det givet, at der i Købstæderne ikke kan staffles Jord i umiddelbar Nærhed af Husene; dette er paa Forhaand affaaert. Altsaa et af Reformens Hovedsjemed vilde ikke kunne naas. Endvidere er det jo ærede Medlemmer bekendt, at Købstadkommunerne i Reglen i Modsetning til Landkommunerne eje Jord. De allerfleste Købstadkommuner ere i Besiddelse af kommunal Jord, der lejes ud. Altsaa vil der for disse Købstæder ikke være Anvendelse for denne Lov, der tilfigter at give Udgang, om fornødent ved Ekspropriation, til at skaffe saadanne Jorder, idet de som Regel i Forvejen bestidde dem. Der er altsaa intet til Hinder for, at Købstæderne af egen fri Vilje kunne følge denne Vej, hvor Forholdene ere af den Bestaaffenhed, at det lader sig gøre. Køb-